

Verlag

Programmaraad Bodembeheer

Datum: 28 juni 2021
Tijd: 10.00 - 12.00 uur
Plaats: Online-vergadering

Aanwezig:

Thom Maas - RWS Bodem+
Jan Fokkens - VNO-NCW
Frank Eijsackers – VvMA, VKB, NL
Ingenieurs
René Smolders – VNG Web
René Zijlstra – Rijksvastgoedbedrijf
Martin Bloemendal – BodemenergieNL

Rachelle Verburg (voorzitter)
Joop Jansen – NVPG, Bouwend NI
Mark van Lokven -UvW
Hans Boer – VA
Henk Koster– SIKB
Annelies de Graaf (secretaris) - SIKB

Afwezig:

Otto Feenstra – BOG
Marjon Verhoeven – KOBO-HBO

Marc Langenhuijsen – Omgevingsdiensten

**Actie
door:**

1. Opening, kennismaking en vaststellen agenda

Rachelle Verburg opent de vergadering. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Rol van SIKB in de maatschappelijke opgaven

Op 7 oktober 2019 heeft de Programmaraad gesproken over de mogelijke rol van SIKB bij de maatschappelijke opgaven, aan de hand van een verkennende notitie van het programmabureau. In 2020 is de verkennende notitie met de input van de programmaraad doorontwikkeld tot het Visiedocument SIKB 2020-2024 van het bestuur. Vervolggesprek over de gewenste rol van SIKB in de maatschappelijke opgaven, mede aan de hand van het visiedocument.

Vraagstelling: Welke concrete acties kan SIKB hiervoor in 2021/2022 starten?

De programmaraad geeft hierover het volgende mee aan SIKB:

- Vermijd om alles te willen oppakken. Kijk waar we van zijn, waar we goed in zijn, waar we voor opgericht zijn. Ook bij de bespreking op 7 oktober 2019 heeft de programmaraad geadviseerd: schoenmaker blijf bij je leest, dus beperkt je tot kwaliteitsborging.
- Een impactanalyse doen om de invloed van de opgaven op de bodembeheer-schema's en de raakvlakken daarmee in beeld te brengen. Zo voorkom je dat je reactief bent.
Daarbij alle opgaven betrekken waarin bodemaspecten een rol spelen, dus breder dan de drie opgaven die in de notitie worden genoemd. In de impactanalyse de verbinding leggen met de visie van het SIKB-bestuur. Daarbij een communicatieplan opstellen om de impactanalyse in dialoog te brengen met stakeholders bij bedrijfsleven en overheden, om samen de onderwerpen concreter te maken en draagvlak te creëren.
- Geothermie ligt buiten de scope van het werk van SIKB. De Mijnbouwwet legt veel

meer verantwoordelijkheid bij de boorpartijen zelf, er wordt gewerkt met doelvoorschriften. Daardoor is dit een heel andere situatie dan hoe we het met SIKB regelen voor open en gesloten bodemenergiesystemen.

Overige reacties naar aanleiding van de discussie:

- Mark van Lokven: SIKB weet goed waar we voor staan: de impact van de Omgevingswet op de SIKB-schema's is goed in beeld. Er liggen kansen in de regio. Sluit aan bij de landelijke ontwikkeling voor een regionale kennisinfrastructuur die nu in voorbereiding is. Zoek ook aansluiting bij kwaliteitsborging landbouwbodems; niet met doel om uit te breiden, maar om kennis te delen. SIKB-handreiking 8151 'Onderzoek bodemverdichting landelijk gebied' is daarvan goed voorbeeld.
- René Smolders stelt voor om te kijken hoe we de onderwerpen waar SIKB aan werkt dichterbij de gemeenten en OD en provincies kunnen brengen. Bijvoorbeeld door een presentatie houden in gemeenteland en provincieland en te bespreken 'wat kunnen we voor elkaar betekenen'? Het is lastig om gemeenten en omgevingsdiensten rondom bodemverontreiniging te organiseren. Binnen VNG-WEB is het nog niet gelukt om de beoogde taakgroep bodemkwaliteit op te tuigen. Verbeteringen rondom Kwalibo zijn dus niet geagendeerd in de gemeenten. Het ergste wat je kunt doen is als SIKB losslaan van de partijen die je vertegenwoordigt.
- Hans Boer: de kwaliteit van de bodem is ons aller belang: van rijksoverheid, decentrale overheden en marktpartijen. Misschien kan SIKB daar een rol in spelen, smeerolie zijn om partijen weer in zelfde spoor te krijgen. De beoogde impactanalyse kan daar aan bijdragen.

Henk Koster geeft aan dat het programmabureau de impactanalyse zal uitvoeren en dat deze inclusief het communicatieplan naar verwachting in september gereed kan zijn. Het concept zal in de programmaraad terugkomen om aan te scherpen. Het advies om je als SIKB te beperken beperken tot daar waar je een impact kunt hebben en het advies van René Smolders vindt Henk Koster herkenbaar. Goed om te melden dat Jan Willem Strebus namens OD NI in het SIKB-bestuur zitting heeft genomen. Binnenkort gaat SIKB een presentatie geven in het Vakberaad bodembeheer van OD NI. Een zelfde actie is ook wenselijk in VNG WEB.

HKo

RSm
HKo

3. Stand van zaken I&W Programma Verbetering Bodemstelsel

Het Ministerie van I&W is gestart met het Programma Versterking Bodemstelsel naar aanleiding van o.m. de Beleidsevaluatie Kwalibo.

Rachelle Verburg geeft een toelichting op de stand van zaken. De planning is om in de periode t/m juni de aanbevelingen/maatregelen te formuleren, en in september-oktober een botsproef uit te voeren om na te gaan of de maatregelen de doelen bereiken. In het vorige overleg van de programmaraad is gesproken over de betrokkenheid van partijen. Een overzicht van de deelnemers aan het stakeholder overleg is bijgevoegd. Het tweede stakeholderoverleg heeft inmiddels plaatsgevonden.

Henk Koster geeft aan dat de governance van het programma complex is met een taskforce, directeurenoverleg, stakeholderoverleg en programmateam. SIKB is op de

meest belangrijke punten vertegenwoordigd en geraadpleegd. In het programmateam is weinig kennis van Kwalibo en de historie daarvan aanwezig. Dit wordt nu goed geborgd door kennis in te brengen vanuit Bodem+. Het aanbod dat SIKB eind december aan I&W heeft gedaan voor ondersteuning sluit nog steeds goed aan op het traject.

Zorg van Henk Koster is dat niet in beeld is hoe alle input van alle stakeholders wordt gewogen. De focus lijkt te liggen op herstel van vertrouwen van het ministerie in het stelsel, maar ook vertrouwen van andere partijen in Ministerie en het stelsel is van belang. Een andere zorg is of de koepels wel voldoende aangesloten zijn op werkvloerniveau, want daar gaat de kwaliteitsborging over. Verder is een zorg dat het programma instrumenteel is ingestoken, gericht op 'Hoe vullen we de aanbevelingen uit de rapportages in?'. Bij voorkeur begint het Ministerie met de meer strategische vraag 'Hoe steken we de stelselverantwoordelijkheid in?'.

- Jan Fokkens is het eens met de waarneming van Henk Koster m.b.t. insteek van het Ministerie m.b.t. herstel van vertrouwen. Ook bij de achterban van Jan Fokkens (grootsaneerders) speelt vertrouwen. 95% van de mensen die het werk doen, doen het vol overgave en zo goed mogelijk. Laten we die 5% benoemen, ook vanuit de achterban van branches.
- Frank Eijsackers is benieuwd of het rapport van de commissie Van Aartsen gevolgen heeft. Daarin staat dat om boeven te vangen er wel voldoende informatie moet zijn. Jan Fokkens geeft aan dat dit rapport zeker ter harte wordt genomen binnen de VNG.
- René Zijlstra merkt dat zelfs overheden onderling elkaar niet meer vertrouwen. Bij het PFAS-dossier worden Prorail en het Havenbedrijf Rotterdam door het Ministerie aan de kant gezet. De vraag m.b.t. vertrouwen is veel diffuser en breder geworden dan toen deze 8 jaar geleden opkwam rondom de het kwaliteitsborgingsstelsel.
- Joop Jansen is het eens met opmerking Jan Fokkens. Misschien doet wel 98% van de bedrijven het werk te goeder trouw volgens de voorschriften. Veel afwijkingen zijn ook ontstaan door onduidelijkheden. Bij de publieke opinie moeten we niet vergeten dat mensen die niet in bodem zitten er heel vreemd tegen aan kijken wat er allemaal kan in bodemland, en dat leidt ook tot uitzendingen zoals Zembla.
- Henk Koster ziet het de vertrouwenskwestie nog breder: de burger heeft niet meer zomaar vertrouwen in deskundigen en in de overheid. Wat we van SIKB kunnen doen is blijven agenderen in stakeholderoverleg en overleggen waar we een rol in hebben: duidelijk maken dat vertrouwen van 2 kanten komt, dat SIKB met branches ons best doen om die 95-98% goed op orde krijgen, en dat alle partijen (overheid en bedrijfsleven) zich inspannen om die overige 2-5% op orde te krijgen door uitvoeren van toezicht en afgeven van bodemsignalen.

4. Pauze

5. Kwaliteitsborging en naleving werkvoorschriften

Op 8 juni 2020 heeft de programmaraad gesproken over mogelijke aanpassingen binnen het stelsel om de naleving van de werkvoorschriften van de schema's voor bodembeheer te verbeteren, en specifiek over de rol van de Cl's daarin. Destijds is besloten de rapportage van de Beleidsevaluatie Kwalibo af te wachten, en dan vanuit de programmaraad verder te spreken over vervolgcacties.

Voor het vervolgesprek hierover heeft de programmaraad de volgende vragen geagendeerd:

- Wat er voor nodig dat er over 5 jaar geen 'Zembla-uitzendingen' meer zijn over bodem?
- Is het mogelijk en wenselijk dat de CI's een grotere rol krijgen in het voorkomen van afwijkingen van de werkvoorschriften in de schema's voor bodembeheer?
- Wat is er nodig voor versterking van de rol van de CI's in de hele kwaliteitsborging?

De beschouwingen van de leden van de programmaraad zijn als volgt:

- Rachelle Verburg legt de vraag voor of het de goede kant opgaat met de naleving van de eisen voor boren voor gesloten bodemenergiesystemen, en of dit voldoende aan de orde in het Programma Verbetering Bodemstelsel. Geconcludeerd wordt dat dit het geval is.
- Hans Boer vindt dat de CI's hun werk beter moeten doen. Als je bij een onverwachte audit leest dat het directieverslag niet aanwezig was, dan is het vermoedelijk geen onverwachte audit geweest, maar een gewone kantooraudit. De Raad van Accreditatie mag strenger optreden tegen de CI's. Een ander punt voor de grondverwerkings-branchen is dat een heel klein groepje mensen de materie nog echt beheerst. Er is daardoor geen concurrentie m.b.t. de CI's. Bedrijven moeten de hand in eigen boezem steken: we moeten kwaliteit leveren, dan komt vertrouwen vanzelf.
Ook de wettelijke normen staan soms een goede naleving van de eisen in de weg. Bij BRL 2560 staat de Europese norm 1% plastic bijmenging toe, terwijl de BRL dit niet toestaat. Dan zijn er partijen die zeggen "Het mag toch?" en zich niet houden aan de landelijke eis. Wet en regelgeving moet adequaat zijn en aansluiten op wat maatschappelijk wenselijk is. Of accepteren of met z'n allen heel goed uitdragen. Overheid zorg dat de regels goed op orde zijn.
- Jan Fokkens is het eens met Hans Boer dat de CI's hun rol niet oppakken zoals het hoort. Je moet een maximum stellen aan de termijn waarover CI's inzetbaar zijn op een bedrijf, anders worden CI en bedrijf twee handen op een buik. De kennis van de CI's is vaak niet voldoende. Jan Fokkens heeft ook het idee dat bij IL&T onvoldoende kennis zit, dit geeft men ook toe. Dit past in een meer algemeen probleem: we zijn in het werkveld meer op het proces gaan zitten dan op de materie, dat zie je bij alle partijen. Als je geen kennis van de materie hebt kun je elkaar niet vertrouwen. De hoop van Jan Fokkens is dat deskundige niet langer een vies woord is. De vraag is: ga je voor lijstjes afvinken of voor beoordeling door de deskundige: van een HBO'er mag je verwachten dat hij/zij een maatwerkbeoordeling kan uitvoeren.
- Mark van Lokven merkt op dat de voorgaande sprekers de oplossing in de hoek van de CI's zoeken. Maar er zijn ook andere mogelijkheden. Bij bodemsanering is de milieukundig begeleider (mkb-er) als aparte partij toe gevoegd om de kwaliteit van het werk van de uitvoering door de aannemers te borgen. Misschien moeten we bij boren voor gesloten bodemenergiesystemen ook zo'n rol introduceren.
- Jan Fokkens ziet de rol van de mkb-er om de aannemer te adviseren. De aannemer brengt uitvoeringskennis in, in het gesprek kom je eruit. Kennis van het complexe bodemsysteem (3D) is noodzakelijk, en kennis kost geld. Protocollering is een 'race to the bottom', dat speelt overal, niet alleen bij bodem.
- Martin Bloemendal: Het speelt breder, ILT zoomt in op bodemenergie omdat het

een nieuw schema is. Maar in diverse schema's is de ruimte om in te spelen op wat je in de bodem waarneemt erg beperkt. Bij geothermie werkt men met doelvoorschriften. Dat vraagt kennis van de branche en van de controlerende instanties. Het is lastig om hier iets van te zeggen. Eens met Hans Boer en Jan Fokkens dat de CI's hier een belangrijke rol in spelen.

- Thom Maas merkt op dat we al lange tijd over de CI's praten zonder dat de CI's daar bij zijn. Thom Maas stelt voor om aan de CI's de vraag voor te leggen waar zij verbeterpunten zien. De tijd die de CI's mogen besteden is uitgekleed. Ten aanzien van de mkb-er merkt Thom Maas op dat deze bij bodemsanering is geïntroduceerd omdat bodemonderzoek nooit 100% goed voorspelt wat de situatie in de ondergrond is, en omdat het verdienmodel van de aannemer is 'hoe meer wegnemen hoe beter het verdient'. Het is de vraag of dergelijke factoren ook spelen bij bodemenergie. Thom Maas ziet nog een andere mogelijke oplossing: door wettelijke eisen en werkvoorschriften van elkaar los te koppelen voorkomen we dat afwijkingen van de werkvoorschriften als wettelijke overtredingen worden gezien. We moeten zorgen dat we de werkvoorschriften wel behouden. Thom Maas stelt dat 'Zembla-uitzendingen' over bodembeheer niet te voorkomen zijn. Journalisten brengen van alles de wereld in, ook al worden ze door hun eigen raad teruggefloten.
- Frank Eijsackers verwacht dat welke oplossing je ook kiest, je altijd weer lijstjes krijgt. Het wordt vervelend als kennis en kunde ontbreekt. Versterking van de positie van de CI's begint met de vraag 'Waar' zijn ze van?'. De CI's beoordelen het bedrijfsproces. Kennis en kunde is belangrijk om een goede beoordeling te kunnen doen. Betrek ze bij verbetermaatregelen.
- René Zijlstra onderschrijft alle punten van Thom. In alle pleidooien hoor je het woord kennis, bij alle partijen (CI, bevoegde gezagen, certificaathouders, ILT). Lastig is dat bodem een nichemarkt is waarvoor geen opleidingen meer voor zijn. We moeten het met een steeds kleiner en verouderend clubje doen. Het is nodig om het werk weer aantrekkelijk te maken voor nieuwe studenten.
- Jan Fokkens geeft aan dat in olie- en gasindustrie veel mensen met de juiste kennis bij het boren werken. Daar gaat het om heel veel geld, dus gaat het goed. Als je dat bij bodem ook wilt, dan moet je investeren in opleiding en kennis en de juiste kennis op de juiste plaats. In de bodemsector moest het steeds goedkoper, daarmee zijn we in de huidige situatie beland.
- René Smolders stelt dat de genoemde knelpunten effect zijn van de ontwikkeling waar we al een tijdje mee aan de gang zijn, van saneren naar beheer, en van verbreding van het werkveld. We zijn bezig met een afbraakroute voor het klassieke thema 'verontreiniging', kijk naar PFAS, stikstof. René Smolders stelt dat het goed is om met de CI's in gesprek te gaan, maar dat niet alleen de oplossing kan zijn. We moeten ook de bredere context in ogenschouw houden.

Rachelle Verburg concludeert dat kennisverbetering in alle bijdragen is genoemd, en dat de wens breed gedragen wordt om CI's te betrekken bij het gesprek hoe de kennis bij alle partijen te verbeteren. Besloten wordt om in klein comité door te spreken hoe dit verder vorm te geven. Martin Bloemendal, Frank Eijsackers en Hans Boer melden zich hiervoor aan.

RV,
AndG,
MB, FE,
HB

6. Voorbespreking behandeling concept-wijziging Handelingskader PFAS door de programmaraad

Rachelle Verburg geeft aan dat vandaag (28 juni) de sluitingsdatum is voor reacties op de concept-tekst van het nieuwe handelingskader en legt de volgende vragen voor:

- Zijn alle partijen voldoende betrokken door het Ministerie van I&W?
- Zien wij een rol voor de programmaraad/SIKB?

Jan Fokkens heeft zitting in stakeholdersoverleg. Vanuit het gezamenlijk bedrijfsleven grondverwerking is een brief naar Ministerie gestuurd uit onvrede over de wijzingen in het handelingskader. Inzet is dat het handelingskader 'tijdelijk' moet blijven, omdat er nog te weinig metingen zijn. In juli is een overleg hierover gepland, maar mogelijk volgen er nog meer gesprekken. In september is het volgende stakeholderoverleg. Planning van het Ministerie van IenW is om rond die tijd ook brief naar de kamer te sturen, maar of die planning gehaald wordt is de vraag.

Hans Boer hoopt dat er uitstel komt en is bang dat de eerder genoemde brief voor kennisgeving aan wordt genomen. Hij stelt voor om een brief namens alle partijen te sturen met de boodschap: we staan voor kwaliteit in de bodem, als die aan de voorkant door toepassing van PFAS in allerlei producten verontreinigd wordt, kunnen we aan de achterkant nooit de kwaliteit regelen. De regels zetten de boel op slot, aan de achterkant is het dweilen met de kraan open.

René Zijlstra: RVB is niet betrokken, ook al heeft RVB een aantal vliegvelden waar PFAS-verontreinigingen zijn en daardoor over veel data beschikt. Buiten het Ministerie van I&W en RWS hebben andere ministeries en hun uitvoeringsorganen geen stem. De deur wordt elke keer dichtgeslagen door het Ministerie van I&W.

Rachelle Verburg geeft aan dat het beleid diepe plassen nog niet duidelijk is en nog verder ingevuld moet worden.

Jan Fokkens geeft aan dat op 6 juli het overleg over 'dichtdraaien van de PFAS-kraan aan de voorkant' van start gaat, maar dat gaat ook nog lang duren. Thom Maas geeft aan dat dichtdraaien van de kraan zeker een doel van het rijk. Het handelingskader zal niet de ruimte bieden die men had gehoopt, want de normen veranderen niet.

Rachelle Verburg stelt voor om vanuit SIKB een rol te nemen door voorgenoemde zorgpunten aan te geven (niet alle partijen vertegenwoordigd, meer focus op preventie aan de voorkant). Henk Koster reageert dat SIKB in een reactie wel de focus moet leggen op kwaliteitsborging.

7. Concept-verslag 22 april 2021

Het concept-verslag is niet besproken. Door de late toezending van de stukken heeft niet iedereen het kunnen doornemen. Reacties kunnen tot en met 30 juni worden gemaïld aan Annelies de Graaf.

8. Rondvraag/actualiteiten

- Oproep van Thom Maas m.b.t. de subsidieregeling MIA/Vamil van 6 mei 2021. Voor preventie wil RVO nieuwe bedrijfsmiddelen op de Milieulijst 2023 zetten. De Programmaraad wordt gevraagd om ideeën graag (ruim) voor september door te geven aan Thom Maas. Algemene informatie over de MIA/Vamil staat op: <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/miavamil>.

De criteria voor plaatsing van een techniek op de Milieulijst zijn via de volgende link te lezen: <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/miavamil/ondernemers/uw-product-op-de-milieulijst/criteria-opname-milieulijst>.

Thom Maas licht toe dat Bodemplus door RVO hierop jaarlijks wordt bevestigd. In de loop der jaren heeft Bodemplus innovatieve zaken ingebracht. Bijvoorbeeld in het verleden de passive sampler, nieuwe in situ saneringstechnieken, technieken voor passieve saneringen. Deze mogelijkheden worden erg beperkt gebruikt. Daarom schrapt RVO deze technieken. Thom Maas zal informatie nazenden een korte toelichting wordt gegeven op de regeling om de oproep voor innovatieve technieken voor op de lijst van technieken nogmaals uit te zetten bij de programmaraad.

TM
AndG

- Binnen het project Beleidsrijke wijziging van BRL SIKB 6000 en BRL 7000 zijn bij beide schema's een ontwerp-BRL en vier ontwerp-protocollen opgesteld. De begeleidingscommissie met daarin vertegenwoordigers van certificaathouders, opdrachtgevers, omgevingsdiensten, certificatie-instellingen, ILenT en Bodemplus, heeft voorgesteld om de ontwerp-documenten te beperken tot erkenningsplichtige activiteiten. Dit wijkt af van de tot op heden gekozen koers binnen de normdocumenten voor bodembeheer van SIKB. Gelet op de mogelijke gevolgen van deze wijziging op BRL SIKB 6000 en 7000, eventuele precedentwerking naar andere schema's en - meer algemeen - voor de kwaliteitsborging van niet-erkende werkzaamheden, is een beknopte impactanalyse opgesteld. Deze impactanalyse is besproken in het CCvD Bodembeheer op 24 juni 2021. De meningen over het voorstel van de Begeleidingscommissie waren verdeeld. Besloten is om de ontwerp-documenten vrij te geven voor een openbare reactieronde die loopt tot 15 september 2021.

Reacties uit de programmaraad:

- Rachelle Verburg en Thom Maas vinden de impactanalyse lastig leesbaar.
- Thom Maas geeft aan dat zijn Bodemplus-collega Marcel Casse onjuistheden in de notitie heeft geconstateerd, en vindt het een risico om deze zo uit te zetten voor een openbare reactieronde. Collega Manfred Beckman Lapré heeft aangegeven 'laat de discussie maar plaatsvinden' en verwacht dat het Ministerie van I&W niet zal toelaten dat in de schema's voor erkenningsplichtige werkzaamheden ook eisen worden gesteld voor niet-erkeningsplichtige werkzaamheden. Het was beter geweest als SIKB dit vooraf beter had afgestemd met het Ministerie. Het Ministerie gaat over de scope van de erkenningsregeling, niet SIKB.
- Jan Fokkens ziet dit als een moeilijke discussie. Het lijkt op iets binnen harken wat niet nodig is.
- René Smolders geeft aan dat in het voortraject naar de Omgevingswet bewust bepaalde zaken niet als milieubelastende activiteit (MBA) zijn benoemd. De erkenningsplicht is beperkt tot de MBA.
- Mark van Lokven meldt dat de achterban bij de Unie van Waterschappen verbaasd was over het proces, want een week voor dat het stuk voorlag in het CCvD zat de begeleidingscommissie nog op een andere lijn.

Het onderwerp zal terugkomen in de volgende vergadering van de programmaraad.

- Ter kennisname: Notitie scenario's herzieningen normdocumenten bodem i.r.t. uitstel Omgevingswet. Het CCvD heeft het programmabureau mandaat gegeven om deze notitie te bespreken met het Ministerie van I&W.
Henk Koster licht toe dat intentie is om het uitstel van de Omgevingswet om te buigen naar een kans om onze normdocumenten op niveau van de stand der techniek te krijgen.

RV
AndG

- Terugkoppeling actualiteiten uit het bestuur:
  - a. SIKB-jaarcongres 2021 is wegens de corona-maatregelen geannuleerd en doorgeschoven naar 10 maart 2022.
  - b. Het bestuur is uitgebreid. Jan Willem Strebus, directeur van Omgevingsdienst Twente, is het nieuwe bestuurslid namens OD NI.

Rondvraag:

- René Smolders: De NEN-voorschriften worden veranderd en vraagt of dat impact heeft op SIKB. Henk Koster geeft aan dat SIKB betrokken is vanwege de doorwerking naar de SIKB-protocollen.
- Wegens vakantie van Rachelle Verburg zal een datumprikket voor vervangende datum voor het overleg van 2 september 2021 worden uitgezet.

AndG

9. Sluiting

Rachelle Verburg dankt iedereen voor de bijdrage en sluit om 12.05 uur de vergadering.

Vergaderschema Programmaraad Bodembeheer 2021

maandag 15 februari 2021	10.00 – 12.00 uur	Online bijeenkomst
donderdag 22 april 2021	10.00 - 12.00 uur	Online bijeenkomst
maandag 28 juni 2021	10.00 – 12.00 uur	Online bijeenkomst
~~donderdag 2 september 2021~~ [nieuwe datum wordt via datumprikker gepland]	14.00 – 16.00 uur	PM
~~donderdag 30 september 2021~~ (Jaarcongres SIKB)	09.30 – 16.00 uur	Lumen Zwolle
maandag 11 oktober 2021	9.30 – 12.30 uur	Vredenburg Utrecht
donderdag 16 december 2021	10.00 – 12.00 uur	PM

Onderwerpen voor de gespreksagenda van de Programmaraad Bodembeheer in 2021

- BRO en bodemverontreinigingsgegevens. Het digitaal delen van onderzoeksgegevens wordt verplicht bij toevoeging van het thema 'bodemverontreiniging' aan de BRO. *[besproken op 15 februari 2021]*.
- Rol van SIKB rondom bodembeheeraspecten in maatschappelijke opgaven (klimaatverandering, biodiversiteit, ...).
- Wat er nodig is om ervoor te zorgen dat er over 5 jaar geen 'Zembla-uitzendingen' meer zijn over bodem, en dat CI's een veel grotere rol in de hele kwaliteitsborging krijgen?
- In relatie met het voorgaande punt: Versterking van de rol van de CI's in de hele kwaliteitsborging.
- Vervolgstappen Beleidsvaluatie Kwalibo, en daaraan gekoppeld vervolgstappen n.a.v. de inventarisatie van wensen vervolgoers BRL SIKB 1000, 2000 en 6000.
- Rol van SIKB m.b.t. opkomende stoffen en Zeer Zorgwekkende Stoffen. Eventueel verkenning uitvoeren vanuit de Programmaraad.
- Communicatie vanuit SIKB naar externe partijen. 100 % circulariteit doel van de branche is niet mogelijk zonder draagvlak en inzet van alle partijen in de markt. Gewenste rol van SIKB in de communicatie bepalen.
- Reflectie op de vraag 'Waar zijn we van als Programmaraad Bodembeheer?' *[besproken op 22 april 2021]*
  - Willen we reageren op projectplannen voor projecten die naar aanleiding van onze adviezen worden opgesteld door het programmabureau?
  - Hoe kunnen we als programmaraad de voelsprietten zijn voor SIKB? Gaan we als programmaraad hiervoor gesprekken met partijen voeren, bijvoorbeeld door partijen uit te nodigen in de vergadering of gesprek hiermee voeren?
  - De Programmaraad heeft een erg volle agenda. We moeten we in PR geen discussies over doen die ook in andere gremia van SIKB worden gevoerd.
- De rol voor SIKB in kennisoverdracht, kennisontwikkeling.
  - Een nieuwe ontwikkeling zijn de e-learning modules vanuit het Uitvoeringsprogramma Bodem en Ondergrond. In het jaarplan voor 2021 staat hier een project voor gepland (zie nr. 37). Het is een kans voor de toekomst om daar vanuit SIKB in te faciliteren.
  - Landelijk zijn er ontwikkelingen op dit punt. In het kader van de 'Nieuwe afspraken' wordt over de kennisontwikkeling en kennisdoorwerking en de infrastructuur daarvoor gesproken door I&W en de koepels.
  - Het Veluweberaad is een initiatief van overheden en kennisinstituten om strategisch te gaan samenwerken op het gebied van kennisontwikkeling.
  - Hoe er voor zorgen dat beschikbare instrumenten veel beter benut moeten worden, zodat niet verschillende keren het wiel wordt uitgevonden.
- Jaarplan SIKB Bodembeheer 2022 *[agenderen in vergadering 11 oktober 2021]*
- Onderwerpen voor de gesprekskalender van de Programmaraad Bodembeheer in 2022 *[agenderen in vergadering 11 oktober 2021]*.